СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 288. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 11-го грудня 1935. — VOL. XLIII. No. 288. Jersey City, N. J., Wednesday, December 11, 1935 THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ОБОРОНЯЄ СВОЮ РІЛЬНИЧУ ПОЛІТИКУ

ШИКАҐО. — З нагоди річної конвенції Американської Федерації Рільничих Бюр, одної з найбільших фармерських організацій, президент Рузвелт виголосив тут перед 14,000 осіб, зібраних в амфітеатрі коло „Юніон Стак Ярдз", промову, в котрій обороняв свою рільничу політику перед нападами критиків.

Він називав своїх критиків плаксунами, що роздувають до невідповідної величости кожду невдачу політики. Він говорив, що політикою уряду супроти фармерів було довести до рівноуправнення фармерства з промислами. Політичні „профітіри", говорив він, пробували визискати депресію для виснаження західних, себто фармерських околиць. Уряд робить далі зусилля, щоб не дати промислові розвинутися коштом рільництва.

Промову президента приняли зібрані фармери з великим одушевленням. По його промові президентові надано в імени Федерації золоту медалю, найвищу відзнаку, яку дає Федерація. Досі таку медалю дано 13 особам, але ще ні одному президентові Злучених Держав.

ПРЕЗИДЕНТ ПОЧЕСНИМ ДОКТОРОМ У КАТОЛИЦЬКІМ УНІВЕРСИТЕТІ.

САВТ БЕНД (Індіяна). — Римо-католицький університет Нотр Дейм надав президентові Рузвелтові почесний докторат прав.

Підчас уочичистій надання йому цього титулу кардинал Мунделайн, президент університету, хвалив політику президента Рузвелта щодо допомоги „забутій людині" та супроти Филипинів.

Відповідаючи на цю промову, президент Рузвелт заявив, що він усе стояв за свободу віри й свободу навчання.

Надання почесного титулу президентові Рузвелтові викликало багато коментарів у католицькій пресі з огляду на те, що, як відомо, католицькі організації критикували Рузвелта за те, що він не хотів протестувати проти переслідування католиків у Мексику.

ЩЕ СПОДІВАЮТЬСЯ НОВОЇ ХАЛЕПИ З ОЛІМПІЙСЬКИМИ ІГРИЩАМИ.

НЮ ЙОРК. — Нововибраний президент Аматорської Атлетичної Юнії, Айвері Брендидж, заявляє газетам, що він ще сподівається дальшої боротьби за справу бойкоту олімпійських ігрищ, не зважаючи на те, що рішення конвенції Аматорської Атлетичної Юнії є остаточне в тій справі. Як каже Брендидж, противники участи американських атлетів у тих ігрищах можуть ще робити всякі перешкоди урядові Юнії при збиранню фондів на вислання атлетів на ігрища.

На цю справу треба буде зібрати 350,000 долярів. З огляду на те, що тільки половину цеї суми треба зібрати готівкою, а половину буде можна добути зі вступів на ігрища в Америці, на котрих будуть вирішувати, кого післати як представників американських атлетів, Брендидж не має сумніву, що Юнії вдасться гроші зібрати.

МАЛОЩО НЕ КОПАЛЬНЯНА КАТАСТРОФА.

ЕДМОНТОН (Канада).—У копальні вугля Кент, що лежить 4 милі звідсіля на схід, малощо не прийшло до поважної катастрофи, коли зчинився вогонь у будинку на поверхні землі, у котрім була вся машинерія до помпування повітря в копальню та витягання робітників. У копальні було тоді 56 майнерів. На вістку про пожар на поверхні вони пішли до резервового виходу та по 165 щаблях драбини добилися на поверхню землі.

УБИВЧИЙ НАПАД НА ҐАЗЕТНЬОГО ВИДАВЦЯ.

МИНЕАПОЛИС. — Як Волтер Лиґет, видавець газети „Мидвест Америкен", підїхав з жінкою й дочкою під свій дім, на нього напали два бандити й вистрілами з револьверів поклали його на місці трупом.

Догадуються, що вбивство має політичний підклад, бо Лиґет вів у своїй ґазеті кампанію проти домів розпусти й шулерських нор.

Напасників могла бачити тільки пані Лиґетова, але подія скоїлася вечором, у темноті, при чому напасники пустили на автомобіль Лиґета осліплююче світло, через яке вона не могла нікого бачити. Вони зараз скочили на авто й утекли.

Поліція арештувала потім двох підозрілих людей, але не має проти них доказів, хіба те, що один з них в приявности пані Лиґетової грозив Лиґетові пімстою.

НАЙВИЩИЙ СУД ВІДКИДАЄ АПЕЛЯЦІЮ ГАВПТМАНА.

ВАШИНГТОН. — Найвищий суд Злучених Держав подав коротенько, що він відкинув апеляцію Бруна Гавптмана, німецького іміґранта, в якій він просив нової розправи щодо обвинувачення його за вбивство дитини Линдберга.

Тепер Гавптманові лишається тільки один ратунок від електричного крісла, а це апеляція до нюджерзького суду помилування.

ВІКОВІ АНГЛІЙСЬКІ ЗВИЧАЇ.

Від віків панують в Англії звичаї, які зберігають, навіть коли ніхто не знає, звідки вони пішли. Саме цими днями два такі звичаї розяснили державні архівісти, віднайшовши відповідні документи. Що року на св. Михайла делеґати лaндонської міської ради передають державному канцлерові шість підків із цвяхами. Цей звичай іде від 1235 р. Шість підків це була арендна плата за шопу при церкві св. Климентія. Місто платило за шопу державному скарбові таку ціну. Шопи давно вже нема; нема і вулиці, де стояла церква, а всеж місто надалі платить за аренду і державний скарбник не знає, що робити з підковами та цвяхами. При кінці вересня делеґати міської ради приносять теж що року тому самому канцлерові сокиру, серп і вязку терміття. Коли підносять сокиру вгору, один із міських делеґатів зрізує серпом кілька патичків, щоб показати, який серп гострий. За Генриха VIII. так символічно платило місто державі свої зобовязання.

УСПІШНА БОРОТЬБА З ЖЕБРАЦТВОМ.

Австрія розпочала боротьбу з жебрацтвом у той спосіб, що накладає на населення маленький податок, а з тих грошей удержує кольонії для жебраків.

У тих кольоніях здатні до праці жебраки мусять працювати. Де вже є така кольонія, там жебранина цілком заборонена. В більшій части держави це вже переведено в життя, і там жебраки нікому не докучають.

ВИБУХОВІ КАСИ.

У Лондоні приготовляють залізні каси, до яких не наблизиться ніодин вломник. Стіни їх матимуть у собі вибухову матерію, так, що якби хто пробував їх розрізувати, то мусить бути приготований на вибух. На касі буде зазначена небезпека, щоб вломник міг відійти. Не виключене, що на касах невибухових теж писатимуть: „Обережно! в середині динаміт!" Що буде з грішми на випадок вибуху, про це винахідники покищо не кажуть.

ДОРОГА, ЩО ПРИТЯГАЄ БУРІ.

Цього року вибудували в Ліоні дорогу на 8 км. Вжили до цього нової мішанини з цементом, у середині якого є сталеві дроти. Мешканці міста стверджують, що така сталева дорога притягає бурі, бо до цього часу таких буревіїв у Ліоні не було.

НЕБУВАЛИЙ СТРІЛЕЦЬ.

В одному варієте в Осльо виступає дресований шимпанс, що стріляє з револьверу на віддаль 7 метрів. Він влучає у щит із білою плямкою, завсіди певно та неохибно. Сензація цього виступу в тому, що шимпанс тримає зброю руками і ногами одночасно.

СПИТЬ УЖЕ 8 МІСЯЦІВ.

У Воронїжі в С. С. Р. Р. трапився рідкий випадок довготревалого летарґічного сну. На відділі нервових недуг місцевої лічниці знаходиться хора, яка 8 місяців спить летарґічним сном.

ТІЛЬКИ ЛІКАРІ МОЖУТЬ УЖИВАТИ АВТОМОБІЛІВ НА ОСТРОВАХ БЕРМУДА.

Острови Бермуда лежать на Атлянтійськім океані 580 миль на схід від американського стейту Північної Каролайни. На тих островах живе коло 18,000 осіб. Британський уряд, що до нього ті острови належать, свідомо не вводить там модерної цивілізації, щоб затримати природний стан островів. І так, перша залізниця на тих островах появилась аж у 1931 році, а автомобілів зовсім не було. Через брак скорої комунікації лікарі не могли відвідувати хорих, що розкинені в ріжних сторонах островів, і тому хорі мусіли перебувати в шпиталях. Але й це показалося непрактичним, бо шпиталі були переповнені й кошти їх утримання великі. Тому губернатор островів дозволив нарешті лікарям уживати автомобілів, але тільки в часі своїх лікарських обовязків.

МИШИ ВЛАСНІСТЮ ДЕРЖАВИ.

Часописи повідомляють, що большевики в Камянці Подільському видали наказ, за яким миши вважаються власністю держави. Мишей вважається рівнозначними з лісовими звірятами й коли хто хоче знищити їх у хаті, мусить мати на це спеціяльний дозвіл. Крім цього мусить за це платити окремий податок.

ТОРФ ЗАМІСЦЬ ВУГЛЯ.

Населення провінцій Саскачевану, Манітоби й Онтерія віддавна нарікає, що вуголь, спроваджений до тих провінцій, такий дорогий, що люди не всилі довше поносити таких високих видатків на опал. На цю дорожнечу звернули увагу уряди провінцій і міст, які купують вуголь для тих людей, що опинилися на публичнім удержанню. Напр. місто Торонто заплатило минулої зими за самий вуголь 1 мілїон 200 тисяч долярів.

Отже не дивно, що управи міст і провінцій стараються замінити вуголь якимсь іншим опалом. Одні пробували вживати кокс, другі мягкий вуголь, що його добувають у західних провінціях. Та в останніх часах знайшли два робітники, Джан Полок і Кларенс Бобридж, дві милі на південь від міста Оренджвил, Онт., багаті поклади торфу. Полок і Бобридж винайшли три і пів акра багнистої землі, викорчували дерево, зібрали 8 цалів верхньої землі й дібралися до торфу. Торф на тій землі сягає 4 стопи і 6 цалів. Тепер люди купують його масово на опал, а помислові підприємці роблять добрі гроші.

Друге місце, де копають торф, є недалеко від Стетфорд. Минулої зими власник торфової посілости коло Стетфорд продав 1,000 тон торфу. Цим відкриттям зацікавились уряди й тепер шукають піль, на яких є торфовище. Сподіваються, що торф, який дає малощо не стільки тепла що й вуголь, можна зробити доступним для загального вжитку за ціну, багато меншу, ніж коштує вуголь.

В Канаді той опал безперечно знайде широке приміщення, бо вуголь там задорогий, а багнистих земель, де знаходиться торф, у Канаді не бракує.

ТАЄМНА СТАРОХРИСТИЯНСЬКА ЧАША.

Недавно в часі археольоґічних розкопів в околицях старинної Антіохії зробили цікаве відкриття, а саме: в скелях на півень від міста знайшли в печері старовинну християнську святиню. Камяні стіни тієї святині покриті незвичайно цікавими фресками, які рішено близче оглянути і з тою метою зачали їх відчищувати. При тій роботі знайшли зариту в землі деревляну скриню, запечатану колись, як виглядає, смолою і покриту написами і знаком риби (старохристіянський символ Христа). В скрині знаходилася кришталева чаша, як здається, римської роботи, висока 10 цм., а широка 5 цм., на низькому стовпику, що вказувало би на її походження десь з І. століття перед нашою ерою. Тому, що залишилося звідомлення про здобуття в часі першого хрестоносного походу Бедуїном І. Кесарії сирійської, де між іншими клейнодами знайдено кришталеву чашу, що служила по тодішньому переданню Ісусові Христові підчас Тайної Вечері, повстав здогад, що знайдена у скрині чаша є саме тою дорогою реліквією. Розуміється, що справа вимагає докладнішого провірення, до чого певно причиняться дальші розкопи, а передусім відчитання таємного напису на скрині.

ДОБРЕ ОБЛОВИЛИСЬ!

Велике ошукаство викрито в одному букарештенському банку. При допомозі касового урядовця, який приймав рецеписі, невідомі спершу люди вибрали з каси більші грошеві квоти на загальну суму 20 міліонів леїв. При досліді рецепісів стверджено, що до цифер на малі суми дописувано по кілька зер. Слідство викрило, що ошуканцями були студенти букарештенського університету: Антін Бойку, Михайло Джорджеску і Стефан Стамату.

ВЕЛИКІ ВОГНЕВІ ВТРАТИ В КАНАДІ.

Статистичне бюро виказує, що в Канаді пересічно кожного дня пропадає у вогні майно вартости 110,000 долярів і одно людське життя. Зі всіх цивілізованих країв у Канаді втрати в майні і жертви в людях, спричинені вогнем, є найбільші.

ПОМЕР ВІД ГИКАННЯ.

В шпиталі в Ріджайні (Канада) помер 66-літній Джан Флавел, який від кількох днів безупинно гикав. На цю дивовижну недугу лікарі ще не мають ліку.

ЇСТИ ГОЛОВНО ТЕМНИЙ ХЛІБ.

Медична Академія в Парижі оповістила на основі докладних дослідів, що білий хліб, який випікають у великих містах, майже зовсім позбавлений поживности, бо, щоб зробити його якнайбілішим, пекарі висівають з нього всі вітаміни. Крім тої ріжні хемікалії, яких вони додають, щоб зробити білий хліб іще білішим і „кращим", бувають шкідливі. На добавок зла спеціяльне дріжджі відбирає такому хлібові буквально останки його вартости. Медична Академія взиває нарід, щоб їв темний хліб.

ПОЛЬСЬКІ СТУДЕНТИ БОМБАРДУЮТЬ ЖИДІВСЬКІ ДОМИ І СКЛЕПИ

ВАРШАВА (Польща). — Протижидівський рух не вгаває. Експльодувало кілька бомб, підложених під жидівські доми і склепи. Дві бомби кинено до жидівської синагоґи. Вхід цілком здемольовано. Частина стін завалилась.

В Липниці біля Катовиць підкинено бомби під два жидівські доми і нароблено великої шкоди. В Грубачові кинено бомби на дім і склеп. Ранена при вибуху бомб одна людина. Подібні події діються тепер у цілій Польщі. Кажуть, що положення жидів буде далеко гірше, як польський уряд допустить до Польщі коло 50,00 жидів, що є польськими горожанами, а жили досі в Німеччині, звідки їх нацисти викидають.

АНТИСЕМІТИЗМ У РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Громада антисемітів атакувала жидівських адвокатів, що брали участь у виборах до дисциплінарного сенату адвокатської палати. Потім зачали антисеміти нападати на жидів, що мешкають у жидівській дільниці.

Демонструючі викликували імя Маґди Люпеску як тої жидівки, що наносить нечесть краєві як любовниця короля Кароля, та домагалися, щоб жидів не допускати до адвокатської професії.

ЄГИПЕТСЬКІ СТУДЕНТИ ДАЛІ ДЕМОНСТРУЮТЬ.

КАЇРО (Египет). — Ні арешти ні смерть не залякали студентів, що демонстрували проти британської влади, домагаючися свободи для Єгипту. Вони наново розпочали нові демонстрації, й то на більшу скалю. В нових демонстраціях взяли особливо велику участь дівчата, головно студентки. Поліція дістала наказ стріляти до демонструючих, але й те не мало впливу на молодь.

При нових демонстраціях ранено багато студентів, особливо дівчат. Британські поліції вбили 16-літнього ученика, що приглядався демонстрації, й одного демонструючого студента.

Студенти спалили три трамваї й один автобус та знищили кількасот лямп. Британський уряд не уступає. Але тим чином тратить симпатії навіть у тих, які до нього ставилися прихильно, а якими були тепер головно етіопці.

ЗАНОСИЛОСЯ НА ФАШИСТІВСЬКИЙ ПЕРЕВОРОТ.

ГЕЛЬСІНФОРС (Фінляндія). — З Естонії доносять, що там арештовано 94 особи, замішані в заговір переведення державного перевороту. Кажуть, що заговірники діставали поміч від Фінляндії, а можливо й від Гітлєра.

ПРИСЯГА НАЦІСТІВ У ЮГОСЛАВІЇ.

ЗАГРЕБ (Хорватія). — Югославська влада розвязала два німецькі товариства, до яких належали піддані Югославії з давнього німецького походження, а які були під впливом націстів з Німеччини. Члени тих товариств присягали на свастику, що не будуть брати жінок жидівського, сербського чи мадярського походження.

НЕ БУДЕ КОШЕРНОГО МЯСА В БЕРЛІНІ.

БЕРЛІН. — Правовірні жиди мусітимуть обходитися без мяса, бо уряд заборонив ввіз кошерного мяса. А передше заборонено в Німеччині ортодоксальне різання звірят для жидівського вжитку.

АМЕРИКА ХОЧЕ ЗМЕНШЕННЯ ЗБРОЄННЯ.

ЛОНДОН. — Американський делеґат на конференцію міжнародного морського розброєння, Нормен Г. Дейвис, виложив на відкриттю нарад становище Злучених Держав і сказав, що має поручення від президента Рузвелта довести до 20-процентового зменшення зброєння на морі. А як це буде неможливе, то повинен старатися до будьякого зменшення, бо президент не могтиме предложити сенатові такого договору до затвердження, в якім буде мова про збільшення зброєння.

Якби прийшло до 20% зменшення зброєння на морі, то на тім заощадили би податковці в Америці яких $320,000,000.

Та всі є тої думки, що з тої пропозиції нічого не вийде, як і не вийде нічого з цілих нарад цеї конференції.

В РИМІ ЗАДОВОЛЕНІ.

РИМ. — У сенаті дали Мусолінієві вираз повного довіря в присутности наслідника престола. Панує таке переконання, що Італія є на дорозі до замирення.

В ЛОНДОНІ НЕЗАДОВОЛЕННЯ.

ЛОНДОН. — Посли не годні зрозуміти, як могла Англія згодитися відступити Італії в новій пропозиції 150,000 кв. миль етіопської території, коли перед санкціями пропоновано далеко меншу територію. Кажуть, що це підносить напасника Мусолінія, а понижає Англію і Лігу Націй.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jeresy City, N. J. on March 30, 1911 under the act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016. 4-0807.

За кожду зміну адреси платиться 10 цент.ві

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО КОГО „ЗАСИПУЄ"

Ведеться у Варшаві такий процес, до якого прийдеться нам, українцям, підходити з багатьох сторін. Та, як ми це вже підкреслювали давніше, випадало б нам усім задержати щодо цього рівновагу, особливо тепер, коли польська преса і польський уряд намагаються визискати отсей процес для своїх цілей, себто для цілковитого зліквідування революційного наставлення українського народу проти Польщі. Думаємо, що вже сама примітивна справедливість вимагає, щоб здержатися з остаточними коментарями та не опирати їх на тім матеріялі, який зібрав польський прокуратор при помочі польських шпигунів. А який це матеріял, про це може переконатися кождий з американських українців, коли читатиме те, що подає польський прокуратор про українські справи в Америці. Маючи ріжні „подрібні" відомости про звязки української іміграції з ОУН, не може він навіть відріжнити ріжних українських організацій в Америці й назвати їх властивою назвою. Не забуваймо, що це важна українська справа перед судом у Варшаві. Тому якби там навіть і хто „засипав" себе й інших, а таке бувало у всіх революційних процесах у цілому світі, то треба памятати, що не те „засипування" є дійсно важне і рішаюче в історичному розвою нації й у її революційному напряженні. Певно, що й на „засипування" треба звертати увагу. І з нього треба витягати косеквенції, тільки принаймні не передчасні. Але разом з тим не треба минати далеко важнішої справи: постави тих, що держаться справді гідно й достойно. Ті останні завжди заважували і заважують. У всіх народів, і в нас. І важне те, що якіб не були „помилки" тих, як їх називає кореспондент „Народної Волі", „легкодушних заграничних панів, котрі бавилися в ґенералів і полковників", і якаб не була їхня „злочинна забава" (назва „Народної Волі") має світ у варшавському процесі наявний доказ цього, що є в рідній землі сильна течія, яка визнає, що за ніяку ціну не погоджується з польським пануванням, що не йде на ніяке порозуміння з Польщею, не вірить у можливість такого порозуміння, а вірить тільки в те, що на польський терор треба відповісти терором, та що збройний виступ проти Польщі — це шлях до визволення українського народу. А коли ж „доляри", зібрані в Америці, як пишуть польський прокуратор і „Народна Воля", доходили до тих людей у дуже малій скількости, бо львина частина йшла на „міліонерське удержання панів командантів за границею", то навіть і те твердження є найкращим доказом, що революційна ідея є в крові і в серці найідейнішої частини нашої молоди в краю, що та ідея не є залежна на ділі ні від американських чи литовських долярів, ні від „командантів за границею". То тільки в очах польського прокуратора і польської преси (гляди: „Нови Свят") є тут: „чужа зброя, чужа амуниція, чужі гроші, чужа поміч і чужа інспірація". Тому варшавський процес може „засипати" тільки Польщу. І тих, що вживають історичної революційної української події не на скріплення революційної боротьби, а на її ліквідування.

СУД НАД УКРАЇНСЬКОЮ МОЛОДДЮ У ВАРШАВІ

З акту обвинувачення, зладженого польською прокураторією.

(З львівського часопису „Українські Вісти").

(6)

Ревізії в Кракові.

Ще далеко перед арештами в дні 14 червня влада безпеки в Кракові стверідла, що студіюючі там українці створили відділ ОУН. Обсервація поодиноких запідозрених устінника, що провідником краківського ОУН є студ. Микола Климишин. Крім нього звертав там увагу Карпинець. Ревізія у Карпинця дала величезний доказовий матеріял у формі: приладдя, хемікалії, форми до виливання, брошури, листування, документи Климишина як теж і подання Карпинця про дозвіл на побудування короткофілевої надавчої радіостації. Знайдено теж картку, писану з Чехословаччини Нусею Чемеринською. Підчас ревізії перебував у хаті Климишина Осип Николишин, який вилеґітимувався як Тадеуш Клодніцкі.

У Климишина знайдено конспіративне листування, підписане псевдонімом „Бір", звернене до „Непоборного", а крім цього знайдено леґітимацію Товариства Татржаньскеґо, зброю і вибуховий матеріял. Підчас переведення ревізій серед запідозрених студентів знайдено над берегом Висли кілька пачок з брошурами. З Висли добули рибалки комплет друкарських українських черенок і 10 черепів гранатів. В кущах коло Висли знайдено Валізу й у ній літературу.

На підставі конфіденціальних вісток дізналася поліція, що покинені матеріяли були передтим у мешканні Богдана Назара і що їх там сховав Климишин. На кілька годин перед ревізією повстала сварка між властителем мешкання Тушинською і її льокатором Брахлем з приводу отих річей і Брахель грозив, що повідомить поліцію. Супроти цього товариш Назара — Савчинський виніс компромітуючі річи до Висли.

Переслуханий Савчинський потвердив, що ці річи приніс був Климишин. Обтяжуючі зізнання зложив згаданий Брахель.

Ляборація Карпинця.

Карпинець закуповував матеріяли для своєї ляборації в ріжних краківських склепах. На підставі зізнань переслуханих аптикарів і дроґестів обчислено, що Карпинець особисто або через Климишина закупив за ввесь час коло 100 кг. сірчаного квасу, кілька кг. сірчанової салітри, 1.5 кг. калільхлоріку, 30 кг. азот. квасу, 2 кг. хльорку, 3 кг. амоняку і т. д. Один з купців (Гажковський) зізнав, що оба вони так значно заховувалися підчас закупів, що він усі їх закупи нотував.

Дня 20 березня 1934 р. 2 виявдовці запримітили в товаристві Климишина невідомого мужчину. Він відїхав до Львова, а з ним і виявдовці. По дорозі **через кондуктора устійнили його назвище**, бо він мав залізничу леґітимацію. Був це **Ярослав Спольський**.

У Львові Спольський оставив валізку в гардеробі на стації. На другий день зголосився по неї П. Феник і А. Скрипка та пішли до академічного Дому, де мешкали. Перед акад. Домом їх задержали виявдовці і ствердили, що в валізці були матеріяли з ляборації Карпинця.

Та сама повторилося в травні. Тоді вийшов від Карпинця студ. В. Івасик з випханою течкою і відїхав сліджений до Львова. У Львові його арештували і в течці знайшли матеріяли з ляборації Карпинця.

На підставі всіх матеріялів експерти ствердили, що Карпинець працював лябораторійно **над вибуховими матеріялами і трійливими газами, яких вживається у хемічній війні.**

На підставі записок і квітів з архіву Сеника в Празі стверджено, що буджет ляборації виносив 1,000 зл.

Пачкування нелеґальної літератури.

Як твердить акт обвинувачення, **Климишин** був головним доставцем нелеґальної літератури ОУН з Чехії до Польщі, а помагав йому в тому Карпинець. Транспорти йшли через **Тешин.**

В січні 1934 р. дістав підінспектор поліції Хорманський із **достовірного джерела** інформацію, що 9 січня вислано з Праги до Тешина пачку з Сурмою ваги 60 кг.

Обсервація ствердила, що 14 січня невідомий мужчина перейшов границю і вручив пачку двом іншим, які відїхали до Бєльска.

Таємничий інформатор повідомив підінсп. Хорманського, що такі транспорти йдуть вже від 1930 р., що на чеській стороні транспортами завідує **Ярослав Барановський**, а по тім боці Климишин. Від червня до **грудня 1933 р.** вислано до Польщі **600 кг. нелеґальної літератури.**

Наради.

Дальше інформатор повідомив, що Климишин і Карпинець часто переходять границю і відбувають наради з Яр. Барановським і Сціборським.

В жовтні 1933 р. відбулися наради в Тешині при участи Климишина, невідомого, що мав псевдонім „Оршек", і Яр. Барановського. На тій нараді обговорено **плян атентату на совєтський консулят у Львові.** Документами з архіву Сеника стверджено, що рішення в справі того атентату запало 3. серпня. Таксамо з тих документів стверджено, які посилки нелеґальної літератури й на чиї адреси виходили з Праги.

ОБСЕРВАЦІЯ,

Поліція розвела над Климишином обсервацію і ствердила, що дня 18 лютого 1934 р. Климишин забрав у Тешині пачки, відвіз їх до Бєльська, там перепачкував до кошів і так відвіз до Кракова на своє мешкання.

Дня 26 березня 1934 знов перевіз один транспорт.

Дня 31 березня Климишин повіз пачку до Тешина і там надав її до „Розбудови Нації". На підставі конфіденціяльних відомостей стверджено, що в пачці було 159 прим. Бюлетину Крайової Екзекутиви, „Юнака" і „Юнацтва".

Дня 20 травня 1934 р. Климишин був у чеськім Тешині, там забрав від невідомого мужчини пачку і коверту й завіз це до Кракова.

Дня 9 серпня Климишин і Карпинець знов були в Тешині, а 10-го привезли 3 валізи й одну пачку.

Підінсп. Хорманський діставав від інформатора поодинокі примірники з кожної пачки.

Яр. Барановський у Польщі.

Підінсп. Хорманський дістав від інформатора вістку, що 11-го лютого Яр. Барановський приїхав до Тешина, з Климишином був у Бєльску і 12-го відїхав назад до Чехії. Посуґувався леґітимацією Товариства Татржанського на імя Івасика, яку згодом знайшли у Карпинця.

Краків—Львів.

Літературу перевожено з Кракова до Львова, а відси до поодиноких осередків краю.

Дня 22 лютого Івасик привіз до Львова кіш і приміщтів його в Ів. Чарнецької при вул. св. Софії ч. 22. Дня 25 лютого Ол. Фединський віс з того мешкання валізу до Акад. Дому. Його арештовано (засуджено на 2 роки).

Дня 25 лютого Івасик знов привіз з Кракова два коші, зложив їх у Марії Сосенко (вул. Листопада ч. 7.), де був головний магазин. Магазин перенесено 1 березня до Теод. Андріяновичівної (Кривчицька 95), 14 березня була в неї ревізія, де знайдено літературу і 100 шт. жовто-блакитних кокардок, таких самих, як згодом знайдено в плащі вбивника Перацького.

28 лютого Івасик знов був у Кракові, але вернувся без транспорту.

27 березня в Кракові була у Климишина курієрка Омеляна Ліниця.

31 березня Івасик привіз від Климишина течку.

10 квітня Івасик знов був у Кракові. Обсервація ствердила, що Климишин і Карпинець зложили в **залізничій гардеробі дві валізи ваги 80 кг. В неприсутности обох стверджено, що в валізах є література О. У. Н.** Дня 11 квітня Івасик відібрав ті валізи і завіз їх до Львова.

Крім того до Климишина приїздили Ірина Хомяк і Анна Чемеринська.

Дня 25 березня в Кракові були 2 невідомі мужчини і конферували з Климишином і Карпинцем. По дорозі виявдовці ствердили через залізничого контрольора, що один з них називається **Степан Бандера**, який їхав на залізничу леґітимацію. Другого вилеґітимували у Львові і ствердили, що це **Степан Стецько.**

Всіх, що контактувалися з Климишином поліція арештувала 14-го серпня. Одна тільки Чемеринська вспіла скритися.

ЗІЗНАННЯ ВЯЗНІВ.

Ярослав Спольський зізнав, що від 1931 р. був членом ОУН, а від 1933 р. був **референтом пропаганди.** Йому подавали Осип Николишин і Адріян Горницький. Гроші на роботу давав йому крайовий провідник, але назвища його виявити не хоче.

Пшодовник Влад. Хомяк і старш. пост. Тад. Шченсни, які переслухували Спольського, зізнали, що Спольський перед ними зізнав, що крайовим провідником був **Степан Бандера**, організ. рефер. — Іван Малюца (пневдонім — „Чорний"), боєвим референтом мужчина під псевдонімом „Бик" (як твердить акт обвинувачення — це Підгайний). Спольський просив їх, щоби того до зізнань не вписувати.

Осип Николишин відмовив будьяких вияснень, **Ад. Горницький**, Ір. Хомяківна й Ом. Ліниця признилися до участи в ОУН.

Ярослав Макарушка, абсольвент медицини зі Львова (виступатиме як обвинувачений у другім процесі; в тім процесі виступає як свідок), зізнав, що він враз з **Александром Пашкевичем** був **провідником розвідчого реферату** та членом Крайової Екзекутиви О. У. Н.

Зізнав дальше, що крайовим провідником був Ст. Бандера, орґ. реф. — Малюца, реф. пропаг. — Спольський, реф. ідеольог. — політичним **Вол. Янів,** а пізніше — Яр. Стецько. Зізнавав також, що в засіданнях Крайової Екзекутиви брали участь крім вище згаданих — **Роман Шухевич і Анна Чемеринська.** Про Р. Шухевича зізнав, що він був боєвим референтом.

Провідника іменували заграничний провід ОУН і він був найвищою владою в краю.

Макарушка подав, що в організації ведено багато слідств у звязку з невиконанням приказів „всип" і т. д. Ті слідства переводив саме його реферат.

В квітні 1934 р. він передав усі справи Пашкевичеві і взяв відпустку. Хотів відійти зовсім від організації, бо не годився з її методами. Він дійшов до висновку, що діяльність ОУН є погубна та що конспірація витворює серед молоді песимізм, амбіціонерство, односторонність у думанні, брак товариськости і донощицтво.

Ів. Малюца й Ол. Пашкевич підтвердили правдивість зізнань Макарушки, а Яр. Стецько не признався до приналежности до ОУН і заперечив правдивість зізнань Макарушки і товаришів.

Степан Бандера.

Не признався до приналежности до ОУН і вияснював, що за границю їздив в приватних справах. Правдивість зізнань Макарушки і тов. заперечив.

У світлі зізнань Малюци і **Мигаля** виходить, що Бандера був зпочатку референтом пропаганди, в 1932 р. заступником Краєвого Проводу, а від 1933 р. краєвим провідником. Мигаль зізнав, що Бандера перенняв провід шляхом „переворотy" і він радикально змінив відношення ОУН до терору.

На підставі квітів з архіву Сеника стверджено, що Бандера (псевдоним „Баба", „Лис") брав участь в нарадах ОУН в Празі і Берліні. Малюца вияснює, що в 1933 р. Бандера зарядив, щоб окружні і повітові екзекутиви визначили членів, здібних до боєвої роботи, і передали їх боєвому референтові.

Дещо про протисовєтську акцію.

Акти слідства, що їх суд має до диспозиції, дали змогу розкрити діяльність боєвого реферату у Львові з часів від половини 1933 р. то є від часу, коли в нім взяли участь: Підгайний, Мигаль і Качмарський. Перед тим роком Малюца працював у боєвій розвідці, а про Підгайного йшли в кругах організації поголоски, що він на спілку з Романом Шухевичем брали участь в убистві куратора Собінського у Львові в 1926 р. (Підгайний цьому рішуче заперечив).

„Союз Українських Старшин".

В роках 1926—1932 студіював Підгайний техніку в Данціґу і там брав участь у працях „Союзу Українських Старшин", що його головою був полк. Коновалець. Завданням цього союзу було вишколювання майбутніх українських старшин. Курсами проводив Зґорлякевич. Підгайний цей вишкіл закінчив.

До Львова повернувся Підгайний у 1932 р. на кілька днів перед нападом на почту в Городку Яґайлонськім. Був навіть арештований під замітом, що приїхав забрати забрані гроші. Слід додати, що в актах Сеника є зазначено, що в тім часі Підгайний приїхав до краю на постійне.

В справі нападу на совєтський консулят у Львові зізнав Підгайний, що Бандера поінформував його, що УНДО задуме підняти в краю протисовєтську акцію у звязку з винищуванням українського національного елементу в Україні. ОУН рішила випередити цю демонстрацію, а то шляхом замаху на консулят.

(Далі буде).

ВРАЖІННЯ З ПІВНІЧНОЇ АФРИКИ

ЯК КОЛИСЬ ЗАВОЙОВУВАЛИ АФРИКУ.

Як Европейці завойовували Африку? Про це послухаймо не Арабів, а історії. Після великої революції був у Франції голод. Альжирський бей Гусейн, одинокий з усіх, що мали тоді товари в Европі, продав Франції харчі. Було то 1794. року. Відтоді став він довдцем молодої републики, що продавав на борг. Франція міняла володарів, а про довг забувала. Колиж віритель настоював, мала ріжні викрути: товар був переплачений, був поганий, як кожна воєнна доставa. Вкінці на основі умови з 1819. року означили суму: сім міліонів франків і виплатили їх у Парижі. Та що з того, коли тутже на альжирського вірителя накинулися інші його вірителі-Французи й загорнули всі гроші. В 1827. році бей був усе ще вірителем Франції.

В тих часах мала Франція в Альжирі торговельні концесії в місті Каль. Французький представник Деваль обіцяв, що склади не будуть укріплені. Обіцянки не додержав і Каль укріпив. Бей прикликав до себе Деваля. Деваль розкричався, а бей замахнувся. Слідував удар пацкою на мухи.

ЗВІРСТВА КОЛЬОНІЯЛЬНИХ ВІЙН.

Недаром носить кожний мусулманин кинжал під бурнусом. Прилюдно й тайно. Вміє ним оборонятися в бійці та в бою. Кольоніяльні вояки від Арабів скоро навчилися, як мучити й окалічувати. Молодий старшина (Д'Герісон: Лови на людей):

„Приносимо собі повні бочки вух, які ми пообтинали полоненим. Вуха туземців продавали ще довго після гостини Наполеона III. в Альжирі по 10 франків за пару".

А інший вояк:

„Я казав йому відрізати голову й ліву руку тому марабутові з Константини. Я ввійшов до табору з його головою та рукою, застромленою на баґнеті. Незабаром я це генералові..."

КРОВЮ ТА ЗАЛІЗОМ.

Сен Арно, поки був старшиною, писав до свого брата до Франції обширні листи, які потім вийшли книжкою.

Лист із Константини з 1837. року:

„Спершу грабили лише вояки, а потім до них пристали також старшини. Колиж ми покидали Константину, показалося, що найбільше користи мав штаб".

У квітні 1842. року:

„Ми в горах, між Міляною та Шершелем. Мало стріляємо, палимо села й хати туземців, шатра. Неприятель утікає і забирає зі собою худобу. Околиця довкола Бені-Менасера чудова та найбагатша, яку я колинебудь бачив в Африці. Дуже густо заселена. Ми все спалили, все знищили! Ах, ця війна! Скільки жінок і дітей, що втікали в гори Атлясу, померло там у снігу з морозу та голоду! В нас є лише пять померлих і сорок ранених".

Із Дагри 1846. року:

„Неприятель не вернувся з гір, тому ми попідрізували винну лозу, знищили городи, попалили будинки та повикорчовували тисячі оливкових дерев".

ВБИВАННЯ ДІТЕЙ.

Капітан Пен був в Альжирі 23 роки. Він так описує здобуття Саґуату в грудні 1852. року:

„То було страшне вбивання. Все було завалене трупами: намети, чужинців, поставлені на майдані, вулиці. Як опісля перерахували, показалося, що там лежить 2,300 вбитих мужчин, жінок і дітей. Ранених було дуже мало. Вояки, розсерджені, що на них стріляли з вікон, із відхилених дверей або терас, впадали до кожного такого дому й убивали всіх, хто їм попадався під руки; не звважали ні на вік, ні на пол".

Хтось питався капітана Монтаняка, чому вояки забирали жінок. Відповів листом із Маскари в березні 1843. року:

„Деякі оставляємо собі як закладники, інші вимінюємо за коні, решту продаємо на ліцитації як худобу".

МІСТО СУКІВ.

Торговельні дільниці в усій північній Африці звуться суки. Суки в Фезі мабуть найбільші з усіх північно-африканських міст. Розміщені дуже вигідно на лагідному склоні. Доплив рік, що туди переплівають, як день так ніч самочинно змивають усякі бруди з примітивних фабрик. Суки діляться на основі торговельних і промислових фахів, що звуться кляни.

Звичайно є там домик біля домика, з фронтом, зверненим зовсім до вулиці, так, що за одним поглядом можна бачити все нутро. Деякі мають долівку вище від вулиці, інші нижче, та звичайно ці крамниці є який метер вище понад вулицю, а вся долівка заложена крамом. За крамом або посеред краму, дотикаючись його босими ногами, підібравши під себе, сидить арабський купець. Гроші від вас візьме на дерев'яну мищину з довгою ручкою і на місці подасть теж вам товар, головно такий, який треба важити. Дверей така крамниця не має; колиж крамар хоче дістатися на вулицю, схопиться за шнур, привязаний до стелі, та зручно замахнеться, а не скине ні одної мешпулі.*) Декуди, а головно над харчовими суками, вулиці зарешітковані латами, по яких пнеться виноград. Деінде сохне на тичках пальмове листя, або цвітуть повзучіростини. Гра світла й тіни творить із цієї дійсности казкову декорацію.

*) Mespilus Germanica — мешпуля (чишкун) кущ або мале деревце, високе 2—6 метрів. Росте також дико в лісах середущої та південної Німеччини й на Кримі. Плекають теж декуди по городах і садах для прикраси й овочів.

ТУНІС, АЛЬЖИР, МАРОКО.

В усіх портових містах і по містах у глибині цієї північної частини Африки живе багато Жидів, одначе турист їх на перший погляд не відріжнить від Арабів. Живуть оба ці народи в однакових життєвих умовинах, оба прийшли зі сходу, оба належать до обєднаної релігії, основаної на талмуді й корані. А всеж є між ними прірва расової ненависти, як між білими та чорними. Араб, пан і володар краю бодай з назви, вважає Жидів за нижчу касту. Жидінець, самособою, бачить тільки юрбу, в однаковій патріярхальній одежі, бачить лиця однаково засмалені, очі однаково жевріючі. Щойно як ходить кілька днів по місті, починає розріжняти подробиці, в цьому великому, барвному образі іншої части світа, запримічує ріжниці. А саме запримітить, що одна частина громадян носить фези червоні, друга чорні. Червону „шашію" може носити лише мусулманин. Чорну шапку мусить носити Жид.

САБАТ.

Як прийшли Французи до північної Африки, в кожному місті жила вже здавна жидівська кольонія, замкнена в вірських будівлях меляги, правилась релігійними Мойсеєвими законами. Кожна громада утворила зачасом свій комітет, який вкінці злучився у загальний жидівський союз. Цей союз пропагував французчину та потворив із меляг по великих марокканських містах цивілізацію. Чим далі, тим більше заникає строга окремішність.

Одначе сабат (шабас) ще святкують. Вже в пятницю рано варять жінки страви на суботу, щоби від вечора не потребувати навіть підпалювати. Варять рибу, кури та дфину (мішанина ріжної зеленини та мяс). Як смеркнеться, ходить великий рабін від крамниці до крамниці та каже замикати. А сторож синагоги ходить від хати до хати та трубить на шофарі**), щоби сповістити суботу. І зараз засвічуються семираменні лямпи. Кожний рабін кидає в огонь шматок хліба, на знак, що складає зі себе відповідальність за цих, які не святять у шабас. Жиди вмивається приписово, надягають святочну одежу та йдуть до синагоги. Потім ціла громада проходжується вулицями мелляги й кінчає шабас дома, відмовляючи молитву „кідуш" над магією. Магія це вино, з якого дестилюють також горівку.

**) Трубка з баранячого рога, якої вживали Ізраїльтяни в старину; нею й тепер уживають Жиди до служби в синагогах.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НАРІД І НАУКА.

Так звана Тимчасова Дорадча Наукова Рада, котру створив у липні 1933-го року президент Рузвелт, виробила плян належитого використування науки для потреб американського народу й держави.

Тимчасова Рада радить урядові створити постійну наукову раду, зложену з найвизначніших учених Америки, готових служити урядові порадами для вирішення ріжних наукових і політичних питань, для розвязки яких треба глибокого наукового знання. Вона підкреслює потребу такої поради. Урядові при вирішуванню ріжних питань треба рішення знавців.

Чим далі, тим більше буде таких наукових вирішень. Себто, чим далі, тим більше треба буде вживати вчених до вирішування біжучих питань політики.

Цікаво було би зміряти цею мірою українську політику. Яке становище займає наука у веденню українських народніх справ? За чим наш нарід вирішує справи: за правдами, відкритими наукою, чи за старосвітськими переконнями, що своїми жерелами сягають не спокійного наукового розсліду, а середньовічного забобону?

АРМІЯ Й НАУКА.

Перед конґресовим комітетом, що розсліджує патентові закони, ставали оноді наукові знавці, щоби відповісти на закиди, що, мовляв, через злі американські патентові закони в Америці наука хемії й військової авіяції стоїть так низько, що це підриває воєнну здібність армії.

Свідки-експерти заперечували цей закид, доказуючи, що Америка під оглядом авіяції й військової хемії не то що не лишається позаду інших держав, але веде між ними провід.

Чи правда тут, чи там, все-таки незаперечною правдою лишається те, чого ні одна, ні друга сторона не зачіпала, а саме, що нинішня війна спирається на високий розвій науки; що чим далі, тим більше війну ведуть не жовніри, але вчені.

Часи, коли людина зі здоровим кулаком була добрим жовніром, минули й ніколи не вернуться. Нині на місце кулака станув мозок.

МІЛІТАРИЗМ І ВІЙСЬКОВІ ВПРАВИ.

У своїм річнім рапорті секретар війни Дерн звертає увагу на військові вправи в американських школах, що їх від якогось часу гостро критикують радикальні круги.

Він каже, що радикали критикують військові вправи по школах як мілітаризацію молоді.

Дерн питається: Чи цей закид опирається на фактах? Чи справді вчити когось військових вправ значить уже стільки, що навчати його мілітарного духа, або впоювання в нього воєнного настрою, або навчання його, що військові повинні би правити краєм по військовому?

Дерн каже зі свого боку, що про американський військовий вишкіл цього сказати не можна. В Америці військовий вишкіл має на цілі тільки приготовити молодь до оборони краю на випадок потреби. Таке становище уряду, каже Дерн, не противиться нічим становищу ідеалістичного прихильника мира.

ПОШАНА ЯК ГРОМАДСЬКА СПРАВА.

У черновецькім щоденнику „Час" пише проф. д-р Іван Огієнко:

„Наука в нас зовсім не плекається, а окремі вчені не шануються. На школу своїй культурі ми не створили всенароднього культу пошани для вчених. Це грізна ознака культурно невиробленої нації, що пімститься на нашій культурі".

Цим проф. Огієнко хоче сказати: У нас науки не плекають, а вчених не шанують. Досі ми ще не навчили всього народу шанувати вчених. Це може тяжко відбитися на нашій культурі.

Недавно тому один американський критик, розглядаючи становище письменника в Америці, прийшов до переконання, що причиною розмірно низького стану літератури в Америці є брак поважання американського громадянства до письменників. Американське громадянство, говорив він, дає письменникові добру нагороду за його роботу, але не має до нього глибокого поважання. Серед таких умовин американські письменники деморалізуться.

Ці два голоси підсувають думку, що пошана для робітників ума має велике значення не для самих умовин робітників, але й для всього громадянства. Чи не мається справа з культурою так, як з економічними підприємствами: чим більше вложиш, тим більше можеш від неї сподіватися. Народ, що не шанує своїх учених і письменників, не дістає пошани від своїх учених і письменників: вони віддають йому тандитною роботою. Отже пошана до вчених це не питання товариської оглади, а громадська справа.

ЯК ВЛАСТИВО МАЄТЬСЯ СПРАВА?

Та чи можна все валити на пошану до культурних робітників?

Коли у цьому році проф. д-р Огієнко пише, що в нас, як у всякої культурно невиробленої нації, нема пошани до вчених, то в 1918-тім році проф. Огієнко писав в „Українській Культурі", що українці відріжняються від москалів великою пошаною до науки.

Наводить він у цій книжці голос патріярха Павла з Алепу, що в 1653-тім році переїздив Україну, а потім писав про українців, що це люди вчені, кохаються в науках та законах, гарні знавці реторики, льогіки й усякої фільософії. Потім він знаходить висліви ріжних московських учених про високе поважання українців до науки й учених та про типічну московську погорду й ненависть до науки й учених.

Наприклад на стороні 66-тій „Української культури" професор. Огієнко наводить слова московського академіка Пипіна, котрий пише, що в тих часах, коли в нас наука дійшла була до високого ступня розвою, в Московщині панували: „церковний фанатизм, ворожнеча до науки, упертий застій, моральне одичіння й жорстокість".

Якщо це правда, що писав проф. Огієнко в „Українській Культурі", і те, що нині пише проф. д-р Огієнко в „Часі", то що властиво сталося, що нині на Україні науки не плекають, а вчених не шанують?

Якщо в нас занепала наука й пошана до вчених, то чи можна ввесь занепад науки приписати занепадові пошани до вчених?

Мусій Степанчук.

ДО СЕРЦЯ УКРАЇНИ

(Присвята братам і сестрам емігрантам, що відвідали Україну).

Як широке і глибоке море,
Як великий цей божий світ,
То ще глибше було ваше горе,
Зроджене перегородою
Довгих віддалі літ.

В далекій чужій країні
Вас нудив все спомин давний
Пісень колискових,
Лісів соснових,
Річок і потічків чистих,
Піль житних й пшеничних,
Ярів глибоких,
Гір високих,
А солодили вам життя
Надії і сни,
Що несли вас на крилах
До дому,
До Вітчини.

Ви чули слова тихі:
Шуміли вони вам в ушах
На вулицях
І в гучних фабриках,
А тими тихими словами
Була мова землиці,
Рідної України-Мами
За морськими берегами.

Ви тужили
За буйними рівнинами,
За подільськими ланами,
За широкими степами,
За Карпатськими горами,
За похилими хатками,
Дитячими колисками.

Ви в споминах тужних
У день і в ніч бились,
Як заблукані
Поворотні филі,
До знаної пристані ви плили.
Де небо голубе
Так пахло квітками,
Де вітер вкраїнський
Розмовляв з травами
І ніс вам лісів і борів задуму.
Ох, тої мови вітру,
Тих лісів соснових шуму
Ніхто не вспів зрозуміти,
Тільки серце, що вміє любови
До Вітчини битись,
Тільки думи, що вміють думати,
Снити і тужити...

Стояли там ті самі
Рідні міста і села,
Ті самі хатки, такі милі,
Але невеселі,
Стріхою покриті,
Такі задумливі,
Такі сумовиті,
Хоч гаєм-раєм,
Як ангельськими вартівниками
Вкруг обвиті.
Вони вас витали,
Як діточок рідних
До свойого лона пригортали,
Бо з ними літа дитячі,
Найкращі літа щастя
Ви прожили
І там серце своє
Любовю святою
До свойого рідного
Наповнили.

Ніхто не був в силі
Вас розлучити з тими
Місцями святими,
Лиш доля одна лукава;
Вона вам сказала
Прощатися з ними.

Ах, душу вашу
Палило вогнем, жалем,
А ваше серце бідне
Вже не дитячим плачем
Щеміло, говорило...
Ви виразно вже знали,
Кого ви там прощали.
Зате любов, як криця,
У вас вогнем блищиться,
Любов, що до Вкраїни
Буде все більше тліти,
Вогнем пекла жевріти;
Вона буде вже вічно,
Як безмежна смуга,
Як серцева туга,
Тягнутись безперервно
Між просторінню
Українських степів,
Долин, ярів і гір,
Аж до небесних зір,
Аж до хвилини кончини.

Така любов безмірна,
Любов до Вітчини,
В землю вкраїнську
Бистрим соколом вас гнала,
Повороту так бажала,
Повороту до родини,
До Вкраїни.

І ви в рідні села вернулись,
Як птиці зза моря
Крилечками стрепенули,
І кождий застав хатину
І близьку і дальшу
Свою родину,
Що лишив там,
Будучи може ще дитям.
Щож серце ваше може сказати?
Нічого не змінилося там від літ.
То самий пах вам вишень цвіт,
Ті самі витали вас дзвони,
Ті самі вечорі і тихі ночі,
Що їх освітлюють і веселять
Ті самі зірки — божі очі.

Ох, не нарікайте,
Любі сестри і брати!
Ні! Чужини не треба клясти!
Бо тут в чужині
Ви навчилися багато нині:
Ви навчилися любити і шанувати
Все, чим жили ви в Україні.
Чужина вас не підтяла,
А любов вашу збільшала,
Научила вас
Тужити,
Пестити,
Терпіти і праці служити,
І боротися всі дні,
А тугу і смуток
Ховати на дні.

Як птахи вандрівні
З далеких країн
Віднайдену землю витають,
Так й ваші серця хай бються
Могутньою піснею дзвонів
І любовю до свойого
Матерного Краю.
Хай на-дні вашого серця
Самітне, барвисте,
Сірою смугою
Впаде слово пречисте:
„СВЯТА ВІТЧИНА"!
Хай думка ваша і чин
Лине до Рідного Краю,
Де поплили ви, як филя,
Кинена за беріг
З далекої чужини
До Серця-Вітчини!

Щож більше може бути
Над любов до Вітчини?
Щож болючіше від скрути,
Від неволі і туги
Що пахучіше від рути,
Від згадок всіх давнини,
Що в споминах рідну землю призиває
І любити заставляє?

Як вимовить можна словами,
Яким гимном рідну землю привитати?
Тільки серце, мов нитка золота,
Може все в тканину зіснувати,
В один букет щастя зібрати.
Тільки серце тайну сили
Любови відчує,
Як над вкраїнським загоном
Любов квітками процвітає.

Радійтеж, брати і сестри!
Радійте, що серцем вернулись
Ви в ту землю,
Що є ваша рідна,
Багата,
Поневолена
І бідна!
Бо ви воскресили
Блискучі перлини
Любови давньої,
Любови святої,
Чистої, живої
До Вітчини,
ДО СЕРЦЯ ВКРАЇНИ.

З українського життя в Америці

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Чергова нарада делегатів Центрального Комітету Українських Національних Товариств. — Коляда, День Коляди і ярмарок на Рідну Школу в старому краю.—Свято Злуки.

В середу, дня 4. грудня ц. р. відбулися чергові наради делегатів Центрального Комітету Українських Товариств міста Ню Йорку для приготовань до дальшої праці.

Щоби сповнити обовязок традиційної коляди на Рідну Школу в старому краю, рішено візвати український загал Ню Йорку, а зокрема українські товариства, щоб вони памятали на цю превважну установу і не відтягалися від жертв з нагоди коляди. Окремих колядників Центральний Комітет не висилає, зате просить Товариства, щоб вони просили своїх членів зложити на коляду кожен відповідно до своєї спромоги через уряд свого Товариства, а уряди зволять передати Центральному Комітетові для зроблення загального підсумку і вислання до краю через Обєднання.

Українські церкви просимо дозволити на збірку в пушки в часі Різдва при виході людей з богослуження.

Щоби дати спромогу кожному охочому зложити коляду, уладжений буде **в неділю, 12-го січня 1936, від 3. години зполудня, День Коляди** на Рідну Школу, в Народнім Домі. Просимо отсим українські хори та оркестри зголоситись до участи з колядами на сцені. Вступ для публики вільний. Після відспівання коляд проголоситься, хто зложив коляду наперед, а крім того будуть збирати ще свіжу коляду від тих, хто схоче її зложити того дня.

День Коляди закінчиться **ярмарком на Рідну Школу**, безпосередньо після коляди. Будуть розпродані на ліцитації ріжні дарунки, які зложать добровільно українські громадяни під опіку Центральному Комітотові. Щоби дати спромогу зложити на цю ціль дар, касієр Центрального Комітету буде кожної суботи ввечір у Народнім Домі приймати такі дари, а крім того уповажнений п. Родіон Сліпий відвідає особисто наших громадян і приймати такі дари, а також і грошеві дари на Рідну Школу. На всі такі дари кождий дістане посвідку. Вислід цілої акції буде поданий в газетах.

Свято Злуки українських земель всвяткуємо в Ню Йорку **святочною академією** в неділю, 26-го січня 1936, зполудня.

Центральний Комітет У. Н. Т. міста Ню Йорку.

ГУДСОН, Н. Й.

Листопадове Свято і ювилей Союзового Відділу.

Густий туман з ріки Гудсон затемнює часто густо вигляд міста, але туман духовий, що оповив до цеї пори нашу українську кольонію з цього міста, засланяв перед ширшим світом імя українське, і то увесь час, відколи Українці зорганізувалися тут в релігійну громаду, то є від 20 років. Від часу повстання галицьких українців та заснування Української Західньої Республики влаштовували по цілім світі, де проживають українці, Листопадові Свята, лише у нашій гудсонській громаді ніхто не чув про таке свято. Хіба, що вичитав у часописах, що тут чи там влаштувала якась українська громада Листопадове Свято.

Та Богу дякувати і в нас уступає поволі цей туман, та стало продиратися ясне сонце просвіти. В американський День Подяки, себто 28. листопада, влаштувала наша громада перший раз в память Листопадових Днів 1918 р. величавий концерт, на який зложилися співи під диригентурою п. В. Львівського, тутешнього вчителя, декламації, виголошені шкільною дітворою, та промови.

В неділю перед Листопадовим Святом відправив місцевий священик о. О. Пристай панахиду за душі Січових Стрільців, а співав хор. В четвер продовжували це свято. В 6. годині вечором відкрив концерт тутешній священик, а на головного бесідника покликав д-ра Л. Цегельського.

По концерті засіла гудсонська українська громада до спільної вечері, на якій зібрано на інвалідів $18.96, які переслано до краю через Обєднання.

Дня 30. листопада ц. р. справляло тутешнє братство св. Йосафата, від. 273 У. Н. Союза ювилей свого 20-літнього існування Службою Божою за здоровля живучих своїх членів та панахидою за померших, а вечором спільною вечерою. На вечері явилося до 200 осіб, а між ними був дистриктовий прокуратор з жінкою та було коло 10 інших американців. Гудсонський церковний хор під диригентурою п. В. Львівського, приспівував гостям прекрасні українські пісні, чим зробив братську вечерю приємнішою. Приявні американці не могли нахвалитися прегарних наших пісень та їх артистичного виконання. На вечері промовляло багато бесідників, як членів самого братства так і чужинців-гостей амірикáнців. На поклик місцевого священика зложили зібрані гості $17.86 на український шпиталь ім. А. Шептицького, галицького митрополита. Цю суму зложили: Ю. Федик $2; по $1: В. Львівський, Регман, Іл. Лисогір, В. Дурняк, М. Гнатович, а решту $10.86 дрібними датками.

І цю збірку вислано також через наше Обєднання на призначене місце.

З малого Назарету розійшлося по цілім світі світло Предвічної Правди. Таксамо і з малого Гудсону буде ширитися відтепер імя України!

Ілько Лисогір.

СЕНТРАЛІЯ, ПА.

Листопадове Свято.

Дня 17. листопада ц. р. на дворі мороз, сніговиця, а нарід спішить до церкви на вечірню і глотиться в церкві, бо нині у нас велике народнє свято. По середині церкви могила січового стрільця, на могилі березовий хрест, козацька шапка, скоростріл і шабля. Хрест замаєний терновим вінцем. Січовики з парохії стали рядом наоколо могили. Наш парох о. Й. Дженджера по відправі панахиди промовив до зібраного народу і заохотив до жертви на інвалідів. Рясні сльози покотилися кождому по лиці, бо промова була від серця, палка і поривающа.

Збірка на інвалідів принесла $50.41, з чого $3.80 потрочено на розхід, а $46.61 вислано через Обєднання для інвалідів. З церкви ввесь нарід зійшовся до церковної галі, де відбулася академія в честь наших Героїв. Хор парафіяльний під батутою п. Петра Довгого виконав кілька патріотичних пісень, а шкільна дітвора кілька деклямацій. Священик виголосив одногодинний прекрасний реферат.

Сусід.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Вільна Україна, від. 152, повідомляє своїх членів, що річне засідання в середу, 11. грудня, в годині 8-мій ввечір. Буде вибір уряду на 1936 рік, річне справоздання і інші важні справи до вирішення. — С. Присяжний, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 234, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що останні збори в році відбудуться в пятницю, 13. грудня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон вул. Просимо всіх членів прибути на час, бо маємо важні справи до полагодження. Члени обовязані цього місяця вирівнати всі свої залеглости, так, щоб на річних зборах можна було здати чисте річне справоздання. Нові кандидати, котрі хотілиб стати членам Товариства і У. Н. Союза, зволять прибути на збори, а ми радо приймемо. Кождий член щоб привів зі собою кандидата. Батьки, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, хай впишуть сейчас. Ще раз звертаємось до тих членів, котрі ще остались і не змінили своїх грамот на новий рід обезпечення, просимо, щоб принесли старі грамоти і підписали аплікацію на зміну. Як цього не зроблять пізніше будуть нарікати самі на себе. — В. Вітушинський, предс.; М. Генега, кас.; К. Підат, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Українська Січ, від. 59, повідомляє членів, що річні збори відбудуться 13-го грудня, в годині 7-мій ввечір, в церковній галі. На тих зборах з діяльности урядників і майна товариства рах. контр. комісія дасть справоздання з за минувший рік. Повинністю членів є бути на зборах на означений час, бо маємо багато роботи до викінчення, вибір урядників на наступний рік і багато інших справ, які тільки можна полагодити на річних зборах. Напоминаємо довгуючих членів, щоб вирівнали свої залеглости до товариства. Хоч раз в році покажіть, що ані один член не довгує. Приявність всіх членів конечна. — Д. Чарнявський, предс.; М. Шиманський, кас.; Л. Бих, секр.

ВІЛІНҐ, В. ВА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 56, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 2-гій пополудні, в галі де звичайно. Приявність кождого члена є пожадана, бо маємо справи до полагодження. Буде вибір нового уряду на 1936 рік і голосування над новою грамотою, 16-літнє індавмент, діточого департаменту. Довгуючих членів проситься по змозі вирівнати свій довг, щоб не перетягати довгу на наступний рік. — Іван Ковальчик, предс.; Мих. Дуткевич, фін. секр.; Мих. Медвідь, рек. секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. У. Н. Союза, від. 292, подає до відома усім своїм членам, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 12:30 пополудні, в галі парохіяльній при Кіперт і Едвард вул. Просимо членів, щоб хоч раз в році явилися на час і поплатили вкладки, бо не мож чекати до останнього дня з огляду на річне замкнення рахунків. Члени, котрі ще не поплатили за тікети і балю, будуть ласкаві заплатити на цих зборах. Члени, котрі хотять скористати з нагоди, яку можна ще дістати в тім місяці за зорганізовання нових членів до Союза і щоб їх імя було записане як діяльних членів, най припильнують ці справи найдальше до 20. цього місяця. — Іван Форись, предс.; Іоя Андрусевич, кас.; Петро Кізел, секр.

ДЖИЛІЕТ, ІЛЛ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 111, повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 2-гій пополудні, в звичайнім місці. Просимо всіх членів прибути на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Буде справоздання касове, вибір уряду на 1936 рік і інші важні справи для кождого члена. Напоминаємо довгуючих членів, щоб вирівнали свої довги. — І. Гуцул, предс.; М. Болехівський, кас.; І. Горняк, секр.

МІННЕАПОЛІС, МІНН. Тов. Запорозька Січ, від. 385, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 15. грудня, в годині 2-гій пополудні, в церковній галі 312 — 6-та Еве. Н. Е. Обовязком є кождого члена бути приявним на час. Неприявний член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. Буде вибір уряду на 1936 рік, справоздання, принимання нових членів без оплати вступного до Товариства. Добра нагода стати членом У. Н. Союза. — О. Шабатура, предс.; Н. Дмитрук, кас.; О. Козак, секр.

КЕМПБЕЛ, О. Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє своїх членів і членкиць, місцевих і позамісцевих, що річні збори відбудуться 15. грудня, в годині 2-гій пополудні, в У. Н. Домі, 165 Гордон вул. Буде річний звіт урядників і контролі та вибір уряду на 1936 рік. Обовязком є кождого члена явитись на зборах; неприявний члена платить кару згідно з ухвалою Товариства. — Н. Корецький, предс.; С. Стахура, кас.; Мих. Ткачишин, секр.

ТОЛІДО, О. Бр. св. О. Николая, від. 167, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 2-гій пополудні, в Юніон Галі, 2748 Лягрaндж вул. Просимо членів прийти хоч раз на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1936 рік, голосування над новою діточою грамотою (ендавмент) і інші справи. Просимо вирівнати свої залеглости, щоб не переносити довгу на наступний рік. Неприявний на зборах член підлягає карі 50 ц., а урядник 1 дол. — Н. Білецький, предс.; Д. Медецький, кас.; Ів. Кульматицький, секр.

ГАМТРАМК, МІШ. Тов. Згода, від. 20, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 1-шій пополудні, в Укр. Хаті, 2340 Грейлінг вул. Просимо всіх членів прийти на ті збори, бо буде вибір нового уряду на 1936 рік та інші важні справи до полагодження. Довгуючих членів повідомляємо, щоб вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Неприявні на тих зборах члени будуть карані згідно зі статутом. — Н. Триш, рек. секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 243, повідомляє усіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в галі церковній, 12205 Савт Парнел Еве., в годині 2-гій пополудні. Приявність кождого члена конечна. Буде вибір нового уряду. Довгуючих членів просимо вирівнати свої залеглости. Урядники здадуть звіт з цілого року. Є багато інших справ до полагодження, тому явіться всі вчасно. — Т. Менцінський, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Жіночи Тов. Згода, від. 358, повідомляє своїх членкиць, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 2-гій пополудні, в У. Н. Домі. Просимо всіх членкиць прибути на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1936 рік. Неприявні на зборах членкиці будуть карані 1 дол., а урядниця 2 дол. — Анна Гавриляк, предс.; Варвара Скоратко, кас.; Стефанія Паліводa, секр.

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 2-гій пополудні, в українській галі на Норт Ґудман. Просимо членів прибути на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Буде вибір уряду на 1936 рік. Контр. комісія здасть звіт з цілого року. — Д. Коритко, предс.; В. Гусар, кас.; Н. Головка, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Відділ 280 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 2-гій пополудні в Укр. Гор. Клюбі, 414 — 7-ма вул. Просимо всіх членів, щоб постаралися прибути на ці збори і щоб старалися цього місця скорше поплатити місячні вкладки, так щоб можна на час приготовити всі рахунки для контролі. Довгуючі члени щоб постаралися вирівнати свої залеглости. — О. Запоточний, предс.; С. Пеетрашук, кас.; Р. Рубльовський, секр.

БАЛТІМОР, МД. Бр. Пресв. Тройці, від. 320, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 15. грудня, в годині 2-гій пополудні, в галі У. Н. Дому. Просимо всіх прибути на час хоч раз на рік, бо маємо важні справи до полагодження, а саме вибір уряду на 1936 рік, голосування в справі 3-тої кляси молодечого департаменту. Довгуючих членів просимо прийти і по змозі вирівнати свої довги. Ті члени, що не прибудуть на збори, будуть карані згідно зі статутом. — Т. Тарас, предс.; М. Криж, кас.; Г. Іванович, секр.

ГОРНІМСЯ ДО ПРОСВІТИ!

Темна нічка невидная,
Хмари місяць заслаияють,
А зіроньки, мов сестрички,
Зпоза хмари виглядають.
Місяць ясний — це просвіта,
Знайте теє, люди.
Женіть хмари на край світа,
Хай всім ясно буде.
А зіроньки — це книжечки,
Всі ми їх читаймо,
Темну нічку з свого дому
Всі геть проганяймо.
Нехай ясний день засяє,
Промінь в хату зайде,
І охоту до просвіти
В серцях наших знайде.
Українська жінко-мати,
Не будь ти байдужа,
Горнися все до просвіти,
Бо то сила дужа!

К. Качмарова.

Є такий Огієнко у Варшаві, що вперся навчити один український народ одною мовою говорити. А народ собі вперся і ні руш не годен проковтнути апострофів та інших благодатей, узятих живцем з большевицького правопису. Пан Огієнко вийшов з нервів і почав лаятися: що Українці взагалі не є одним народом, що це ріжні племена, словом „збиранина".

„Добрі людці" зараз це підхопили:

— А видите! А ми казали!...

Але таки в декого зрушилася совість. Один письменник оповідає нам:

— Зле, думаю. Треба таки підучитися з „Рідної Мови". Купив у книгарні, приніс до дому, але таки не маю якось довіря. Ану, думаю, дам перше собаці... І що, думаєте? Лизнула собака і здохла... А добра собака була!... — („Комар").

Петро в гостях. Подають печену гуску. Вміжчасі господиня сідає до фортепяну. Грає Вагнера, Шуберта, Шопена і т. д.

— Котрий кавалок вам найкраще подобається пане Петре?

— Якщо маю бути щирий, то кавалок печеної гуски.

„ПАНІ" ЧИ „ПАННО"?

Не тільки у Франції, але і в Німеччині ведеться тепер досить жива дискусия на тему, чи не слід би змінити давнього звичаю, у титулах „пані" та „панно", яких уживають у двох ріжних випадках. Титул „Мадмуазель" і „Фройляйн" уживають завсіди, коли звертаються до незамужньої жінки, без огляду на вік. Незамужні жінки у старшому віці почувають себе інколи ображені, коли чують титул „панна" так, немовби це була пригадка, що людям відомо, що вона не вийшла замуж.

Деякі жіночі організації взяли участь у цій дискусії. Саме недавно на сторінках одного паризького журналу дві представниці жіноцтва заняли у цій справі зовсім протилежне становище. Відома вчителька-діячка Аделя Матіє висловилася так: „Уважаю це за зовсім зрозумілу чемність, щоб до кожної дорослої особи, без огляду на те, чи вона замужна чи ні, люди зверталися з титулом „пані". Зрештою цей звичай і так уже поширений віддавна у добре вихованій Франції, так, що не треба й дискутувати. Тільки тоді, коли звертаємось до зовсім молодих дівчат у тих випадках, де титул „пані" звучав би як насміх, уживаємо титулу „панно". Таксамо нечемно було б до зовсім старшої пані звертатися з титулом „панночко".

Друга Парижанка є іншої думки:

„Булаб велика шкода, якби титул „панна" щез із французької конверзації. Це слово має в собі багато ніжности та мягкости і воно означає, що особу, до якої примінюємо, вважаємо молодою. Сама признаюся, що за кожним разом, коли мене титулують „панно", мене це лестить".

Цей спір, що має принципіяльний характер, має у нас зовсім інше застосування. У нашій мові ці ріжні титули мають інше значіння і ми вживаємо їх у ріжних випадках. Щораз більше поширюється у нас звичай, що до всіх зрілих жінок, з винятком зовсім молодих дівчат, звертаються як „пані" у товариській розмові, таксамо, як уживають цього титулу у листах. Для нас ці титули вирішені самим звичаєвим правом і вони не мають такого великого значіння, як у тих мовах, де титул „панна" і „пані" звязаний необхідно з формулою чемности, так, що не можна його заступити таким вигідним зворотом, як у нашій мові „ви", який однаково добре відповідає жінкам усякого віку та стану.

Титул „панна", проти якого боряться деякі жіночі організації на провінції, є неприємний для жіноцтва тому, що він підкреслює хочби посередньо залежність жінки від мужчини і ділить жінки на дві ріжні групи: на замужні і незамужні.

Нема цілком підстави звертатись до зовсім молодих жінок з титулом „пані" лише тому, що вони вийшли замуж, і навпаки, жінок старших, які нераз займають самостійне поважне службове і громадське становище, титулувати „панно".

Коли титулом „пані" ми хочемо виявити жінці належну пошану, то віддаймо ту пошану тим, кому вона найбільше належить і хто її собі найбільше заслужив, чи то своєю працею, чи своїми здібностями, чи життєвим досвідом, який набувається роками... — („Жінка").

М. Сорока.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ.

ФУЛТОН, Н. Й.

На інвалідів.

Тов. Запорозька Січ, від. 263 У. Н. Союза, влаштувало дня 24. жовтня вечерок, на якім гром. Співак Мирон згадав за терпіння українського народу під займанщинами. Члени зложили допомогу в сумі $6.55, яку вислано до Обєднання з призначенням на українських інвалідів.

Жертвували по $1: Співак Мирон, Заневич Марія, Захарків Магда; по 50 ц.: М. Лобур, Михайлина Коваль, Я. Войтович, В. Пастух; по 25 ц.: Д. Бажалук, Р. Липка, Катерина Кучинська, Й. Дорчак, М. Сеньків. Разом з дрібними зібрано $6.55.

Дмитро Бажалук, секр.

НАНТИ ГЛО, ПА.

На інвалідів.

Заходом укр. прав. громади та при співучасти всіх місцевих організацій відбулося Листопадове Свято в день американського свята Дня Подяки.

Місцевий парох о. С. Гривнак відправили Службу Божу та панахиду за полеглих героїв української армії. Опісля виголосив відповідну проповідь та візвав вірних зложити жертву на інвалідів. Заряджена збірка принесла $9.80, і ті гроші вислано через Обєднання на призначену ціль.

Ввечір відбувся святочний концерт, на який прийшло поважне число місцевих громадян. Програма складалася з промов о. С. Гривнака та гром. П. Кікти, з хору мужеського, мішаного та дитячого, зі сольових співів, дуетів і деклямацій. Приявні були вповні вдоволені з програми, бо всі, що брали участь у тій програмі, вивязались добре зі своїх точок.

Комітет.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Гумор старозавітніх.

— Файгельштак, ти збожеволів?

— Чому, пане сотнику?

— Сидиш на коні й маєш тільки одну острогу.

— Ну, то що є, пане сотнику? Чи як з одної сторони вколю острогою, то друга може не побіжить?

ТАРЗАН І ОГНЕННІ БОГИ. (48)

Лейді Бет знала, що їй скоро прийдеться стертися в завзятій боротьбі з Ніярхом за владу. Вона боялася за вислід боротьби, бо знала, що жорстокі жертвенні практики були сильно вкорінені в старинні традиції цього хорого племени.

Допитуючись Арбелі, вона довідалася знову про можливости втечі з цеї долини. „Звідси виходу нема", говорила Арбеля. „Хіба що десь на полудне, де живуть південні канааніти". „Хто вони такі?" — спиталася лейді Бет. Арбеля похитнула сумно головою.

„Вони трохи подібні до нас, говорять тою самою мовою, але дуже сильні й войовничі. Між нами й ними вічна боротьба. Деколи вони нападають на наші села й убивають наших людей. А всетаки я хотіла би попасти до них у неволю. У них чоловіки дуже гарні".

Арбеля зітхнула. Потім говорила далі: „Я думаю, що канааніт з полудня любив би мене як жінку, бо я теж гарна". Бет хотіла вже усміхнутися на наївні слова дівчини, коли у вході до їх печери появилася тінь. Це був Ніярх. Він приказав їм: „Ходіть за мною!"